

ÁTLÓK

JUHÁSZ ERZSÉBET

Énekes Krisztina bolyonghatott úgy az utcánkban valamikor gyerekkorunkban, mint ahogy mi kóválygunk ezen az alagsori folyosón, mindinkább megbizonyosodva, hogy innen egyszerűen nem létezik kivezető út. Egyszóval, hogy elérkeztünk immár az utolsó stációhoz. S milyen *otthonos* a rémületünk. Mintha mindketten ezt az irtóztatóan kilátástalan alagsori folyosót kerestük volna kezdettől fogva, s ugyanakkor előle menekültünk volna mindig is, fogvacogtató, állati riadalommal. Úgy látszik, bennünk rémület és remény egy töről fakad: Jaj, istenem, hát itt kell elvesznünk?! — Hála istennek, végre megtaláltatott a hely, ahol rajtavesztettünk, azon hogy éltünk!

Énekes Krisztina bolyonghatott így az utcákon gyerekkorunkban. Szemlátomást nem tudta, melyik falu vagy város utcáit rója épp. Talán egyetlen végeérhetetlen országútnak hitte, az is lehet, hogy úttalan pusztaságnak az összes falu és város valamennyi utcáját, ahol élete során valaha is megfordult. De olykor minden bizonnyal magának a tejútnak, ahol majd végre találkozhat az ő Krisztusával, egyetlen, múlhatatlan szerelmével. Gyönyörű nő volt Énekes Krisztina, gyönyörűbb, mint amilyet valaha is el tudtunk volna képzelni. Bozontos, hosszú, barna volt a haja. „Olyan selymes a hajad, mint az angyaloké” — súgta a fülébe olykor az ő Krisztusa, egyetlen, múlhatatlan szerelme. Sehova, senkire se néző tekintete, mint a meleg barna bársony, s egész alakja oly légies, hogy olykor tán nem is lépkedett, csak végigsuhant az utcákon, mint könnyű, kora őszi szellő. Azért róttta mindig az utcákat, mert útra kész akart lenni, hogy ha majd eljön az égi nász ideje, Krisztus azonnal magához emelhesse őt.

Mintha örökidő óta ezt a kísértetiesen kiúttalan alagsori folyosót róttuk volna. Egyre súlyosodó évek, érik, érik a fájdalom, nehezül a szív, s a remény, mint *kidöntött plébedény*... Jóvátehetetlen sé-

relmek, megaláztatások és megalázások, rossz lelkiismeret, lelkünkben meg csak nő, nőttön nő az iszap. Ó, igen, és gyönyörű, abba hagyhatatlan nevetések is mindeközben mégis. Irtóztató, háborzongató nevetések, döbbenettől meredt tekintetek sűrű sorfala közepette — a végkimerülésig, a sírásig, a zokogásig. Igen, gyönyörűséges, feledhetetlen nevetések. Énekes Krisztina száguldhatott ilyen kísérteties nevetések közepette az ő Krisztusával egy réges-régi kerékpáron, Krisztus nyomta a pedált és nevetett, belenevetett kihívóan, mindent s mindenkit megvető fölénnyel a megrökönyödött emberek arcába, Énekes Krisztinából pedig trillázva bugyborékkolt a nevetés. Voltak, akik később úgy adtak számot erről az eseményről, hogy e furcsa pár egyenesen a levegőégből szállt alá, égi kerékpáron érkezett, majd kisértetesen újra emelkedni kezdett a magasba, míg csak el nem tűnt az ég messzi-messzi kékjében. Voltak, akik úgy emlegették ezt az egészet, mintha szó sem lehetett volna ennek a fura égi párnak földi porokban való váratlan megjelenéséről, csak az énekre emlékeztek, soha addig és soha azóta nem hallott, csodás, égi énekre.

Mintha ugyanazon a kísértetiesen kilátástalan alagsori folyosón, ahonnan egyszerűen nem létezik kivezető út, körbe-körbe, úton és úttalan utakon az egész városon át. Izzó nyár volt, az őszt még nem is mutatkozott, holott már szeptember végére járt az idő. Csak mi sejtettük, tartaniuk kell olykor-olykor egy kis pihenőt, hogy szorosan összebújhassanak, megfoghassák egymás kezét. Énekes Krisztina ilyenkor gyöngéden az ő Krisztusa vállára hajtotta fejét, aki szorosan magához ölelte könnyű vállait. A boldogság szívverése, ahogy így ültek. Csak néha mozdultak meg, hogy a vakok gyöngéd alaposságával végigtapossák egymás arcát. Nekik maguknak is szükségük volt olykor erre a megbizonyosodásra, hogy nem egymás képzeletének szüleményei, hanem valóságosan is egymás mellett ülnek, hiszen a vágy, amit egymás iránt éreztek, olyan volt már, amelynek nincsen ideje. Olykor pontosan érezték, hogy csak maga ez az egymás iránti vágy a valóságos az egész világból. Az idők elszökődnek, másszor meg irtózatosan megszaporodnak, majd váratlanul egészen elapadnak. Ha egymással — ha egymás közele nélkül — csak ez a vágy az, ami állandó és kikezdhethetlen.

Mintha ugyanazon a kilátástalan alagsori folyosón kóvályogtunk volna kezdettől fogva, ahol az emberek egy része úgy tesz, mintha halaszthatatlanul fontos ügyekben lótna-futna, tenne-venne, rakogatná a dolgokat egyik helyről a másikra, majd vissza az előző helyükre, miközben a fontosság- és nélkülözhetetlenségtudat kiverejtékezi a homlokukat, a többiek pedig mindezt értetlenül és tanácsta-

lanul szemlélik, s ez utóbbi tartós állapotként mégsem elviselhető, vagy átalakul a kívülrekedtek alázatos, szolgálatkész csodálatává, vagy a felülkerekedettek magányos megvetésévé. Énekes Krisztinának és az ő Krisztusának ezen az örök idő óta tartó alagsori folyosón egyszerűen nem volt kijelölhető helye. Végül is mindenkinek szemet szúrtak. Elvégre is rendnek kell lenni, punktum! Az emberek kezdték őket ördögösöknek tekinteni. Ez mégsem járja! Valamit most már tenni kéne, emberek! Ezek boszorkányok! Beszél már maga is! Boszorkányok, ha mondom.

Mi ketten biztosak vagyunk benne a mái napig is, hogy Énekes Krisztinának és az ő Krisztusának vannak titkos szobáik, ahol lehetetlen, halványzöld függönyök fedik el ennek a kilátástalan alagsori folyosónak otromba és kilátástalan látványát. Vannak titkos erdeik, ahol rajtuk kívül még soha senki nem járt. Hogy óriási eukalipuszok tövében sugdosnak egymás fülébe mondatatlan gyönyörűségeket. Vannak gyerekkori fényképeik, amelyeken szőlőlugasok hatalmas tenyérszerű levelei mögül már akkor is egymást hívják. Szerteszét szökdösnek az idők újra meg újra, és Énekes Krisztina négyévesen pontosan tudja, hogy ha ő a legizzóbb nappal, akkor Krisztusa a legsötétebb, csillagatlan éj, s hogy testben és lélekben egyaránt épp ily réstelen tökélyvel egészítik ki egymást, minthogy e kettő egymás nélkül nem lehet. Talán már azon a gyerekkori lugasban készült fényképen tudhatták, hogy mint napra éj, éjre nap, a legizzóbb teljesség is csak átmeneti lehet, kikezdi a mindig újjáéledő vágy, s talán ezért az is, hogy a legmélyebb gyönyör igazából soha el nem választható a legmélyebb fájdalomtól. Sötét és világos, nap és éj, jó és gonosz — valaha is meghaladható kettősségek? Énekes Krisztina, minthogy fura tudatából az idők oly sűrűn elszökdöstek, olykor megsokszorozódtak, másszor teljesen elapadtak, mintha kő és hamu volna az egész világ — minden bizonyval meglátta négyévesen egy szőlőlugas hatalmas tenyérszerű levelei közt bujdokolva az ő Krisztusának nemcsak anyagi ártatlanságát, de ördögi kegyetlenségét is. Talán ezért fut felé és előle egész (az időben semmiképp nem meghatározható) életén át?

Mi soha, egy pillanatra sem kételkedtünk Énekes Krisztinának és az ő Krisztusának meglétében. Valahol megvannak, meg kell lenniük. Sőt még kétségbeesettebb elszántsággal hittünk — s ez már nem elszánás kérdése, ezt se feledjük — meglétükben, amikor hetekre, hónapokra úgy eltűntek a szemünk elől, mintha a föld nyelte volna el őket. Egyikünk Énekes Krisztinát látta ilyenkor éber állapotában éppúgy, mint álmában, másikunk az ő Krisztusát. Hányszor

véltük hallani suttogások és sikolyok formájában egyaránt, oly tisztán mindenkor, ahogyan legbensőbb hangjára fülel az ember (már ha van mersze odafigyelni, persze): „Hiányzom, mert annyira hiányzom! Hiányzom, mert annyira hiányzol!”

Mintha örök idő óta ugyanezt a kísértetiesen kiúttalan alagsori folyosót róttuk volna oda-vissza, oda-vissza, amelyet a gyönyörű szép Énekes Krisztina olykor a tejútnak hitt. Zakatoló aggyal bolyongott a szerelem e sivatagában, mert fura, a mindennapihoz cseppet sem hasonlatos, izzó és szétszikkasztó értelmével az ő Krisztusának lényét örölte az agya örökkön-örökké; zakatoló malom volt egész tudata. Éjjel és nappal Krisztus zuborgott minden porcikájában, hogy nem egyszer ájultan rogyott össze a végkimerültségtől. Az ő Krisztusának léte dobolta a ritmust az ütőerében, sugározta szét teste minden részletébe, az ujjbegyeibe, a mellkasába, selymes ágyékába, mely lávaként izzott és lüktetett. Az ő Krisztusának lénye — egyetlen, múlhatatlan szerelmének tárgya — ez az abszolút felcserélhetetlen konkrétum és kristálytisza absztrakció.

Énekes Krisztina bolyonghatott így az utcánkban valamikor gyerekkorunkban, ahogy mi kóválygunk ezen az alagsori folyosón, mindinkább megbizonyosodva, hogy innen egyszerűen nem létezik kivezető út. Egyszóval, hogy elérkeztünk az utolsó stációhoz. S milyen *otthonos* a rémületünk. Mintha mindketten öntudatlanul is ezt az irtóztatóan kilátástalan alagsori folyosót kerestük volna kezdettől fogva, s ugyanakkor előle menekültünk volna mindig is fogvacogató, állati riadalommal. Úgy látszik, bennünk rémület és remény egy töről fakad: Jaj, istenem, hát itt kell elvesznünk?! — Hála istennek, végre megtaláltatott a hely, ahol rajtavesztettünk azon, hogy éltünk.